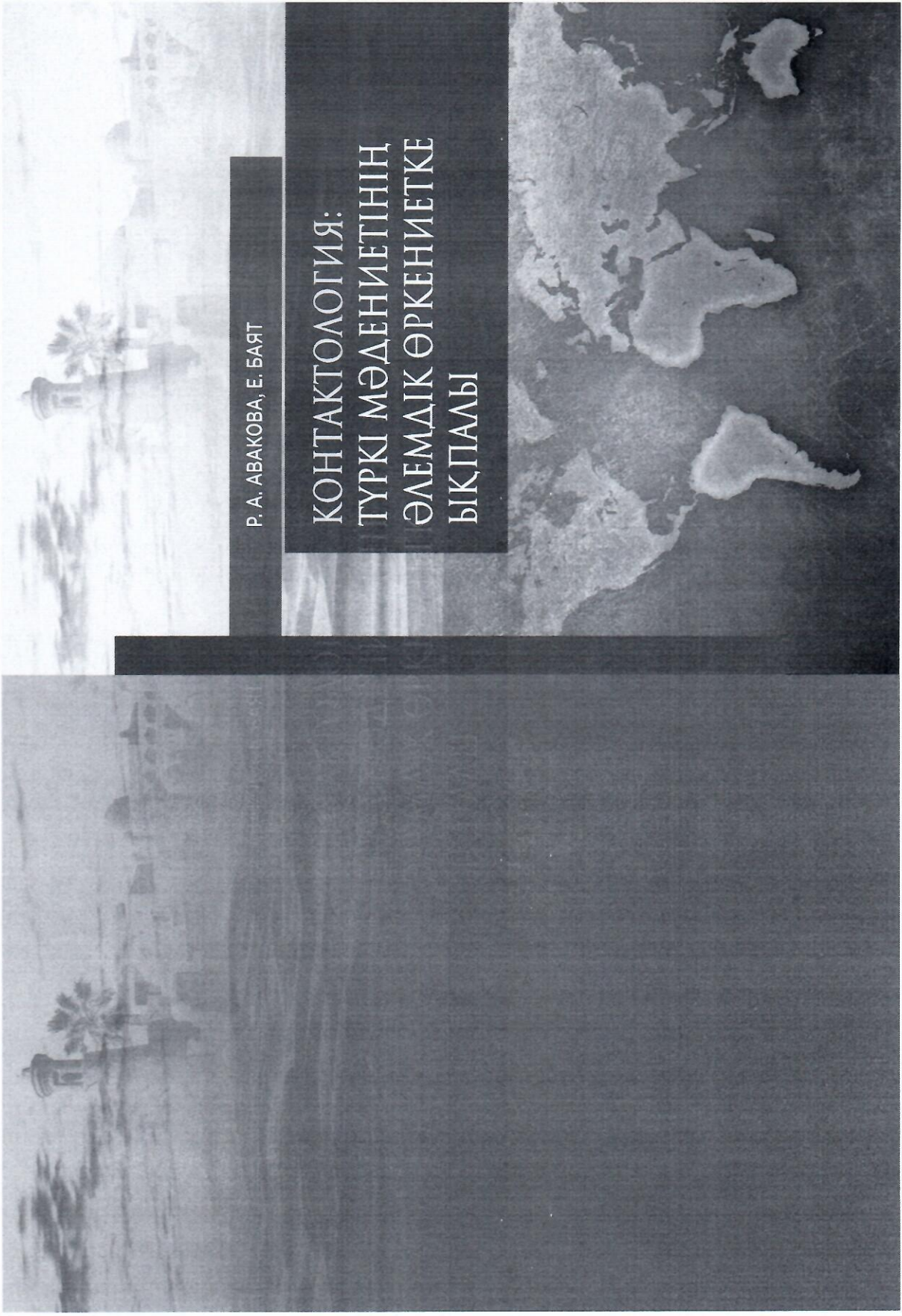

Р. А. АВАКОВА, Е. БАЯТ

КОНТАКТОЛОГИЯ:
ТҮРКІ МӘДЕНИЕТІНІҢ
ӘЛЕМДІК ӨРКЕНИЕТКЕ
ЫҚПАЛЫ

Р.А. Авакова

КОНТАКТОЛОГИЯ:
ТҮРКІ МӘДЕНИЕТІНІҢ
ӘЛЕМДІК ӨРКЕНИЕТКЕ
ЫҚПАЛЫ

Монография

Алматы
Қазак университеті
2020

ӘОЖ 811.512.161
КБЖ 81.1
А 17

*Баспаға Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
филология және әлем тілдері факультетінің Ғылыми кеңесі және
Редакциялық-баспа кеңесі шешімімен ұсынылған.*

Басылым Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі Ғылым комитеті 2018-2020 жылдарға арналған «Мәңгілік Ел» ғылыми негіздері (XXI ғасырдың білімі, гуманитарлық ғылымдар саласындағы іргелі және қолданбалы зерттеулер) бағыты бойынша АР05133201 «Контактология: түркі мәдениетінің әлемдік өркениетке ықпалы» ғылыми жоба шеңберінде жүзеге асырылды.

Пікір жазғандар:

филология ғылымдарының докторы, профессор **А.Б. Салқынбай**
филология ғылымдарының докторы, профессор **Ж.М. Манкеева**
Ph доктор, доцент **Ш.Т. Кудьярова**

Авакова Р.А.

А 17 Контактология: түркі мәдениетінің әлемдік өркениетке ықпалы: монография / Р.А. Авакова. – Алматы: Қазақ университеті, 2020. – 160 б.

ISBN 978-601-04-5078-3

Монография қазіргі заман өркениеттану классификаторында «түркілік өркениет» ұғымының болмау себептері, оны енгізудің ғылыми концепциясы мен көзқарастар талданылды. Өркениеттану классифакторына тән барлық алғышарттардың болуы, яғни өзіндік тарихы, қалыптасуы, дамуы және тарихи себептермен «өшуі» бар, ежелгі және әмбебап шарттар түркілік өркениеттің болғанын дәйектейтін дәлелдемелер болып табылатыны сөзсіз. Қазіргі әлем тілдерінде (еуропалық тілдер: орыс, болгар, венгер; шығыс тілдері: қытай, араб, парсы, хинди; монғол) қолданылатын түркі сөздерінің көптеп кездесуі «түркілік өркениеттің» ұзақ тарихи іздерінің дәлелі екені ғылыми тұрғыдан дәйектелді. Сонымен қатар түркі тілдерінің әлемдік тілдерге, атап айтсақ, еуропалық және шығыстық тілдерге, тіл арқылы мәдениетіне, әдебиеті мен ғылымына, яғни әлем өркениетіне тікелей әсері талданылды.

«Контактология: түркі мәдениетінің әлемдік өркениетке ықпалы» атты монография лингвистикалық түркітану, қазақ тіл білімі, тіл теориясы, шығыстану, аударма ісі мамандықтары магистрлері мен PhD докторанттары мен ізденуші ғалымдарға арналады.

© Авакова Р.А., 2020
ISBN 978-601-04-5078-3 © Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2020

МАЗМҰНЫ

СӨЗ БАСЫ.....	6
I тарау. ТҮРКІ ӨРКЕНИЕТІ: ТЕОРИЯ, МЕТОДОЛОГИЯ ЖӘНЕ ЖАЗУ ТАРИХЫ	13
§1. Түркі өркениеті «Шығыс мәдениеті» концептінің құрамдас бөлігі	13
§2. Түркілер қолданған әліпбилер	21
§3. Түркілер тарихындағы заңнамалық ережелер және әлемдік өркениет	31
§ 4.Түбі бір түркілердің тарихи шежіресі: тарихи-лингвистикалық экскурс	40
II тарау. КОНТАКТОЛОГИЯ: ТІЛДІК ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСТАРДЫҢ ҚАЙНАР КӨЗІ	46
§1. Тілдік қарым-қатынастар: түркі сөздерінің енуіне тарихи-мәдени факторлардың ықпалы	46 58
§2. Әлем мәдениеті мен өркениетіндегі түркілердің рөлі	66
§3. Әлем тілдеріндегі түркі сөздерінің қолданыс аясы	76
III тарау ТҮРКІ МӘДЕНИЕТІНІҢ ӘЛЕМ ӨРКЕНИЕТІНЕ ЫҚПАЛЫ	76
§1.Қазақ-үнді ойшылдарының мұралық концепциялары: талдау және салыстыру	88 100
§2. Қазақ-үнді әдебиетіндегі идеялық және эстетикалық гармония	
§3. Тарихи-мәдени ықпалдастық: шумерлер, түркілер және үнділер	112
Chapter IV SPIRITUAL HERITAGE OF KAZAKH-INDIAN THINKERS: ANALYSIS AND COMPARISON	112
§1. The harmony in works of Abay and Vivekanada	122
§2. Spiritual harmony in the works of Abai Kunanbayuly and Rabindranath Tagore	133
§3. Harmony of rules sophistry doctrine and Buddhism	153
	157
ҚОРЫТЫНДЫ	
ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ	

Ғылыми басылым

Раушан Авакова

**КОНТАКТОЛОГИЯ:
ТҮРКІ МӘДЕНИЕТІНІҢ
ӘЛЕМДІК ӨРКЕНИЕТКЕ
ЫҚПАЛЫ**

Монография

ИБ № 13845

Басуға 21.09.2020 жылы қол қойылды. Формат 60x84 ¹/₁₆.

Көлемі 10, 0 б. т. Тапсырыс № 12383. Таралымы 500 дана.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің

«Қазақ университеті» баспа үйі.

Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.